

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-R.431.1.13.2017.AK

Warszawa, 16 października 2017 r.

**Pani
Grażyna Stefańczyk
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Starej Błotnicy
Stara Błotnica 46
26-806 Stara Błotnica**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769), oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 6 - 12 września 2017 r. kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starej Błotnicy.

Przedmiotem kontroli było sprawdzenie stanu zatrudnienia i kwalifikacji kadry zatrudnionej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, prawidłowość przyznawania zasiłków stałych oraz kierowanie do domów pomocy społecznej i ustalanie odpłatności za pobyt w dps z uwzględnieniem działań podejmowanych w celu ustalenia możliwości partycypacji w kosztach pomocy osób zobowiązanych do ich udzielania w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. do 5 września 2017 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 26 września 2017 roku, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W trakcie kontroli stwierdzono, że posiada Pani kwalifikacje oraz doświadczenie zawodowe określone w art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Osoby zatrudnione na stanowiskach pracowników socjalnych posiadały uprawnienia do wykonywania zawodu zgodnie z art. 156 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 5 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 48, poz. 320).

Ustalanie uprawnień do udzielania pomocy w formie zasiłku stałego odbywało się na wniosek strony. Wywiady środowiskowe sporządzano w terminach określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 712) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. poz. 1406 i poz. 1505). Ośrodek przestrzegał zapisów art. 107 ust. 4 w zakresie obowiązku przeprowadzania aktualizacji wywiadu środowiskowego z osobami korzystającymi ze stałych form pomocy nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Pracownicy socjalni sprawdzali, czy osoby pobierające zasiłek stały nie posiadają uprawnień do świadczeń z systemu emerytalno-rentowego z ZUS lub KRUS oraz przeprowadzali postępowania badające możliwości udzielania pomocy przez osoby zobowiązane. Do wywiadów dołączano dokumenty i oświadczenia, w tym oświadczenia o stanie majątkowym zgodnie z zapisami art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej.

Świadczenia w formie zasiłku stałego ustalano i realizowano w prawidłowej wysokości zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej oraz na odpowiedni okres czasu – bezterminowo lub na okres obowiązywania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Decyzje administracyjne ustalające prawo do zasiłku stałego zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do jednostki wniosku lub podania o pomoc wraz z wymaganą dokumentacją, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, co jest zgodne z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Skontrolowane decyzje zawierały elementy wskazane w art. 107 § 1 i § 3 k.p.a. W dokumentacji znajdowały się potwierdzenia odbioru wydanych decyzji administracyjnych.

W kontrolowanej jednostce nie zachodziły przesłanki do przeprowadzenia postępowania administracyjnego w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń z tytułu zbiegu uprawnień do zasiłku stałego oraz innych świadczeń, w tym przyznanych przez organ emerytalno-rentowy za okres, za który wypłacono zasiłek stały.

W okresie podlegającym kontroli nie wydano żadnej decyzji kierującej do domu pomocy społecznej. Zgodnie z Pani wyjaśnieniami, Ośrodek nie wydawał w powyższym zakresie decyzji odmownych oraz nie kierował osób wymagających wsparcia w formie skierowania do domu pomocy społecznej do prywatnych placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

Ośrodek ponosił odpłatność za 1 osobę przebywającą w domu pomocy społecznej na podstawie decyzji z lat poprzednich. W dokumentacji znajdowały się wywiady aktualizacyjne przeprowadzone przez pracownika socjalnego domu pomocy społecznej nie rzadziej niż co 6 miesięcy, zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Kwota odpłatności za pobyt

w domach pomocy społecznej została ustalona zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, a wydane decyzje administracyjne zawierały niezbędne elementy określone w k.p.a.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie podlegającym kontroli w Ośrodku pracę w terenie realizowało 2 pracowników socjalnych. Na jeden etat pracownika socjalnego przypadało średnio 2 702 mieszkańców gminy i 59 środowisk objętych pomocą, co jest niezgodne z wymogami określonymi w art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej.

2. Stwierdzono brak rzetelności i staranności w sporządzaniu rodzinnych wywiadów środowiskowych:

- W 12 na 27 skontrolowanych wywiadów środowiskowych stwierdzono brak zaświadczenia urzędu gminy albo oświadczenia o powierzchni gospodarstwa rolnego w hektarach przeliczeniowych, o którym mowa w art. 107 ust. 5b. W wypełnionych drukach wywiadów środowiskowych pracownik referatu podatków Urzędu Gminy w Starej Błotnicy dokonywał wpisów określających posiadanie lub brak gospodarstwa rolnego, co stwarza ryzyko niewłaściwej ochrony danych osobowych świadczeniobiorców, w tym danych wrażliwych i tym samym narusza art. 100 ustawy o pomocy społecznej.

- W 1 przypadku występuje rozbieżność pomiędzy datą sporządzenia wywiadu środowiskowego (30 marca 2017 roku), datą sporządzenia planu i działań na rzecz osoby lub rodziny (30 września 2016 roku) oraz datą przyjętego oświadczenia dla potrzeb OPS (30 września 2017 roku).

- W jednym rodzinnym wywiadzie środowiskowym cz. II (alimentacyjnym) z 5.05.2016 r. stwierdzono brak zaświadczeń, o których mowa w art. 8 ust. 7 i 8, co może wskazywać na fakt nieprawidłowego wyliczenia dochodu rodziny (pracownik socjalny przyjął oświadczenie męża o dochodach osiągniętych przez żonę z tytułu prowadzonej przez nią działalności). Ponadto, w przypadku rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. II z 21.11. 2016 r. do sprawy nie dołączono odcinków emerytury, co jest niezgodne z art. 107 ust. 5b.

- Terminy przeprowadzonych wywiadów nie znajdują pełnego odzwierciedlenia w ewidencji wyjść prowadzonej w kontrolowanej jednostce: na 27 wyjść – 8 dat zamieszczonych w wywiadach nie pokrywa się z ewidencją, a w przypadku 7 wywiadów w prowadzonej ewidencji nie odnotowano żadnych wpisów w danej dacie, co jest niezgodne z § 2 ust. 3 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, w myśl którego wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu jej zamieszkania lub pobytu.

3. W żadnym ze skontrolowanych wywiadów środowiskowych nie stwierdzono zapisów o prowadzonej pracy socjalnej, co narusza zapisy art. 17 ust.1 pkt. 10 i art. 119 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej.

4. Plany pomocy w części wywiadów środowiskowych zostały zatwierdzone przez Panią, jako kierownika pieczęcią z upoważnienia *Wójta Gminy*, co jest niezgodne z posiadaniem przez Panią upoważnieniem w sprawie wydawania decyzji z zakresu pomocy społecznej. Aktualizacje wywiadów przeprowadzone u osób korzystających z pomocy nie zostały zatwierdzone w zakresie ustalonego planu pomocy.

5. Decyzję Nr GOPS.5100.15.3.2016 z dnia 27 lipca 2016 r. w sprawie zmiany sposobu wypłaty zasiłku stałego wydano bez przeprowadzenia aktualnego wywiadu środowiskowego, co jest niezgodne z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

6. W decyzjach zmieniających odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej jako płatnika wskazywano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Błotnicy, co jest niezgodne z art. 61 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, gdyż gmina jest obowiązana wnosić brakującą kwotę, nie Ośrodek.

7. Decyzją nr GOPS.5120.1.2016 z dnia 27 kwietnia 2016 roku zmieniono decyzję Nr GOPS.5120.1.2.2014 z dnia 28 listopada 2014 roku, która fizycznie nie istniała.

Ponadto, część dokumentów nie zawierała daty wpływu oraz w większości spraw akta poukładane były niechronologicznie.

Za powstanie stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie realizacji zadań odpowiedzialność ponosi Pani, jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Błotnicy oraz Wójt Gminy Stara Błotnica.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani Kierownik **o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:**

1. Podjąć działania zmierzające zatrudnienia właściwej liczby pracowników socjalnych zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017, poz. 1769).

2. Zwiększyć nadzór merytoryczny w odniesieniu do zatrudnionych w jednostce pracowników socjalnych w zakresie:

- poprawności, staranności i rzetelności sporządzania rodzinnych wywiadów środowiskowych, w tym rzetelności oceny sytuacji dochodowej i majątkowej osób/rodzin korzystających z pomocy, zgodnie z art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej,

- przeprowadzania wywiadów środowiskowych zgodnie z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. poz. 1406 i poz. 1505).

3. Zwiększyć nadzór nad dokumentowaniem prowadzonej pracy socjalnej, która jest jednym z podstawowych obowiązków pracownika socjalnego zgodnie z art. 119 ust.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.

4. Nie udostępniać przeprowadzonych wywiadów środowiskowych osobom nieuprawnionym.

5. Zatwierdzać plany pomocy rodzinom lub osobom ubiegającym się o pomoc w wywiadach środowiskowych i ich aktualizacjach jako kierownik Ośrodka.

6. Wydawać decyzje administracyjne po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

7. Zmieniać decyzje, na mocy której strony nabyły prawo do świadczeń z systemu pomocy społecznej zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257), tj. wyłącznie w odniesieniu do decyzji pierwotnych.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769), kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy **w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie**, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Zgodnie z art.130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017, poz. 1769), ***kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6000 zł.***

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Wioletta Kucharska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pan Marcin Kozdrach
Wójt Gminy Stara Błotnica